

I. Jagelló Ulászló (1440-1444)

Lengyel és magyar király

- Albert halála után utódlási probléma:
 - „primogenitura”: V. László (III. Frigyes császár támogatja)
 - „szabad királyválasztás”: a nemesség egy része Krakkóban Jagelló Ulászlót választja királynak
- 1440-1442: trónharcok, amit Ulászló nyer

Hunyadi János (1441-1456)

- Havasalföldi román bojári családból származott
- Apja Vajk, Luxemburgi Zsigmond királytól Hunyad várát királyi adományul kapta – ez megalapozta a család karrierjét

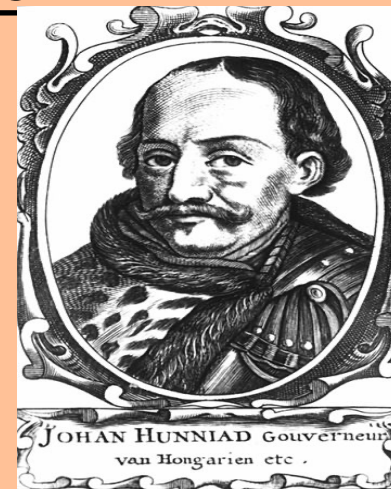
Vajk legidősebb fia, a törökverő Hunyadi János már Magyarországon született. Apjához hasonlóan kiváló hadvezérnek bizonyult, a család tekintélyét és vagyonát határtalannak tűnő távlatokba emelte. Pályafutása révén az addig köznemesnek számító Hunyadi család a magyar arisztokrácia tagjává vált, úgy a családi birtokok, mint a családtagok által betöltött magas méltóságok tekintetében. Ambíciós, kitartó, határozott ember volt, aki nem válogatott az eszközökben céljainak elérése érdekében. Vetélytársaitól az különböztette meg, hogy hatalmát a törökellenes háborúkra fordította, és ezáltal az ország javát szolgálta. Hagyatékának pompás emléke Vajdahunyad vára, amely éppolyan egyedi emléke a magyar várépítészetnek, mint amilyen sajátos volt Hunyadi pályafutása a magyar történelemben.

Vajdahunyad vára. Épült az 1440-es évektől

Hunyadi János (1407-1456) és kora

- Apród volt a székely ispán majd Lazarevics István szerb fejedelem mellett
- Felesége Szilágyi Erzsébet, gyerekei László és Mátyás
- 1433 után – Zsigmond udvari lovagja (apja nyomdokaiba lép)
- Milánóban, Csehországban harcol → felismeri a gyalogság és a tábori tüzérség jelentőségét

- **1439** – a Tallóciak lemondanak a *szörényi bánságról* Hunyadi javára → az **országnagyok közé emelkedik**
- I. Albert uralkodása alatt már török ellen harcol
- I. Ulászlót támogatja, ezért egyre több birtokot és méltóságot kap:
 - erdélyi vajda
 - a temesi ispán
 - a székely ispán
 - nándorfehérvári főkapitányi címeket

AZ EGYIK LEGNAGYOBB FŐÚRRÁ VÁLIK

- Vagyonát a törökellenes harcokra fordítja

- 1439: Szerbiát elfoglalják az oszmánok
- Pusztító török betörések sokasodása a magyar területeken (1438, 1442)

Hosszú hadjárat

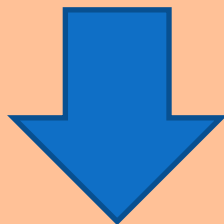
- Hunyadi János előrenyomul a Balkán félszigetre, elfoglalja Nist és Szófiát, de kénytelen visszavonulni és békét kötni (előnyös a magyaroknak)

- A 10 éves békét a fiatal magyar király szegte meg az új kereszteshadjárat elindításával.
- 1444: várnai vereség, maga a király, I. Ulászló is odaveszett.

- Ulászló halála után az országgyűlés elismeri V. Lászlót királynak, de III. Frigyes nem engedte el, emellett kiskorú is volt.

- HUNYADI KORMÁNYZÓ 1446
 - csak korlátozottan rendelkezhetett a királyi jövedelmek felett
 - a bárók hatalmát nem tudta megtörni, belpolitikában nem volt sikeres

Rigómezei vereség 1448

- Brankovics György árulása
- II. Murád szultán győzelme

A detailed illustration of a coat of arms. The central shield is divided into four quadrants by a gold border. The top-left and bottom-right quadrants are blue with a black eagle perched on a branch. The top-right and bottom-left quadrants are red with a black eagle perched on a branch. Above the shield is a large, ornate crest resembling a bird or a helmet with a plume. The background is decorated with intricate, repeating patterns in red and gold. The entire illustration is framed by a green border.

[illegible]

V. László és nagybátyja Cillei Ulrik.
Székely Bertalan olajfestménye a Magyar Nemzeti Múzeum képtárában.

- a király Cillei befolyása alatt állt

1453

- 1453-ban II. Mehmed szultán beveszi

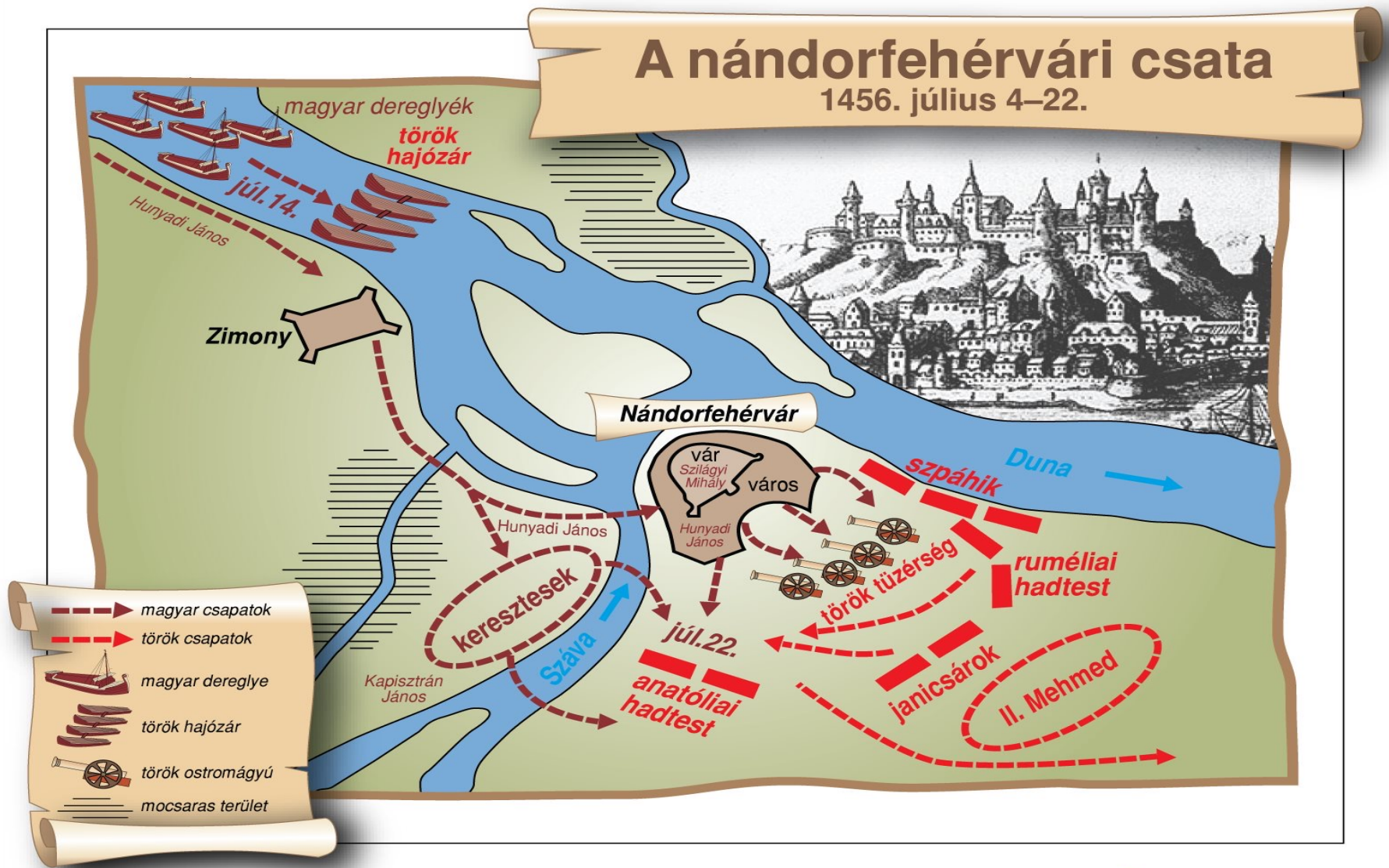

1456 – Nándorfehérvári csata

- III. Calixtus pápa újabb keresztes hadjáratot hirdetett + déli harangszó (Úrangyala)
- 1456 Nándorfehérvári csata
 - Legjelentősebb végvár a Duna vonalán „Magyarország kulcsa”
 - Támadó: II. Mehmed szultán vezette oszmán sereg (janicsárok, szpáhik, stb.)
 - Várvédő: Szilágyi Mihály és a keresztények (magyarok és szerbek)
 - A vár felmentésére érkező Hunyadi János (10 000 katona) és Kapisztrán János (30 000-35 000 keresztes) által vezetett keresztiesek áttörték az ostromgyűrűt
 - Visszavonulásra kényszerítették az oszmán csapatokat
 - Dugovics Titusz
 - Hunyadi Jánossal és Kapisztrán Jánossal a táborban jelentkező pestis végzett

A nándorfehérvári csata

1456. július 4–22.

*Dugovics Titusz
önfeláldozása (Wágner
Sándor, 1859)*

A nándorfehérvári csata, ismeretlen, 19. századi festő munkája.

НА ОВОМ МЕСТУ 22 ЈУЛА 1456. ГОДИНЕ
БРАНИОЦИ БЕОГРАДА
НА ЧЕЛУ СА ЈАНКОМ ХУЊАДИЈЕМ
ИЗВОЈЕВАЛИ СУ
ВЕЛИКУ ПОБЕДУ НАД ТУРЦИМА

1456. JÚLIUS 22-ÉN BELGRAD VÉDŐI,
ÉLÜKÖN HUNYADI JÁNOSSAL
EZEN A HELYEN
ARATTAK DÖNTŐ GYŐZELMET
A TÖRÖKÖK FELETT

Nándorfehérvár hős védőinek állított
emlékmű

Hunyadi László a Hunyadi- ház új feje

- országos főkapitány: Cillei
Ulrik

- Hunyadi László

Nándorfehérvár átadásakor
meggyilkolja Cilleit + a királyt
fogságba ejti.

**A Hunyadiak síremlékei
a gyulafehérvári
székesegyházban**

**Hunyadi János feltételezett
síremléke. Gyulafehérvár**

-kiszabadulása után V.
László felségsértés címén
halálra ítélte a két Hunyadi
fiút (csak Lászlón hajtják
végre)

V. László magával hurcolja
Mátyást Prágába

- váratlanul meghal V.
László (1457)

Hunyadi László siratása (Madarász Viktor, 1859)

Hunyadi Mátyás

1458-1490

Mátyás király szülőháza

Mátyás szülei

Szilágyi
Erzsébet

Hunyadi János

- 1443-ban született Kolozsvárott
- Testvére László, anyja Szilágyi Erzsébet, nevelője Vitéz János váradi püspök
- Lovagi nevelést kap, beszél latinul, németül és csehül.
- Testvére, Hunyadi László, akit V. László kivégeztet, Mátyást magával viszi Prágába fogolyként
- 1457: V. László meghal Prágában:
 - megegyezés Podjebrád György cseh kormányzóval
- 1458. január 24-én királlyá választják a még mindig Prágában tartózkodó Mátyást, de a Korona III. Frigyes császárnál marad
- Szilágyi Mihályt kormányzónak választják 5 évre

- Hamarosan megszilárdítja hatalmát:
 - Szilágyi Mihályt a Délvidékre küldi, hogy szabaduljon a kormányzóságtól
 - Leváltja Garai László nádort
 - Legyőzi a Felvidéken rabló zsoldosokat
 - 1463-ban visszaszerezi a koronát (fizet 80 ezer aranyforintot, és beleegyeznek, hogyha örökös nélkül hal meg, akkor a Habsburgok követik)

Mátyás koronázása

Wéber Henrik: *Mátyás bevonulása Budára*

Gazdaság

- Aranyforintot ad ki Szent László képével
- Eltörölte a kamara hasznát és vele a mentességeket is, helyette a füstadót vezette be.
 - A porták helyett jobbágycsaládonként kellett adózni.
- 1 forintos rendkívüli hadiadó kivetése –feketesereg fenntartása
- Az ország jövedelmei elérhették az évi 700-900 ezer forintot

Államszervezés

- Átszervezték a bíróságokat
- Alacsony származásúakat és idegeneket ültet hivatalba
- Országgyűlés nélkül, rendeletekkel kormányoz
- Központi hatalmat erősíti
- Köznemességre támaszkodik a bárókkal szemben

Hadsereg

- Fekete sereg:
 - lengyelek, németek, szerbek, magyarok, zsoldosok
 - Jól szervezett 8-10 ezer fős sereg volt, de hadjáratok idején ennek kétszeresére duzzadt fel.
 - Gyalogság, a tüzérség, a nehéz páncélzatú lovasság, könnyűlovasság
 - Kinizsi Pál, Magyar Balázs, Báthory István,
- Magyar hadsereg , 90 000 fő, amelyből 16 000 könnyű lovas és 16 000 gyalogos székel.

1476-os összeesküvés

- A nép lázadása a zsarnoki uralom és a sok adó miatt
- Mátyás elfojtja az összeesküvést

Török háborúk

- A törökök a Száva partján felépítik **Szabács várát**, amit 1476-ban Mátyás elfoglalt
- 1479 ősszén Erdélybe **Kenyermezőnél Báthori István és Kinizsi Pál** legyőzik a visszavonuló törököket

Hadvezérei

Kinizsi Pál

Báthori István

Háborúk III. Frigyes császárral

- **Mátyás a császári címet, III. Frigyes a magyar trónt akarta megszerezni.**
- 1477-ben elfoglalja Csehország egy részét (kiinduló a császári címhez)
- 1485-ben elfoglalja Bécset, ahová áthelyezi székhelyét.
- **A német-római császári cím megszerzése nem sikerült, mert 1486-ban Frigyes fiát, Miksát „német királlyá” koronáztatta.**

Bécs elfoglalása 1485

III. Frigyes német-
római császár

Halála és a trónutódlása

- 1490-ben váratlanul meghalt Bécsben, talán mérgezésben.
- Nem tudja a **trónutódlást rendezni**.
 - Feleségei: Podjebrád Katalin és Aragóniai Beatrix
 - nincs törvényes gyereke
- **Hódításai azonnal elvesztek.**
- Trónkövetelőként lépett fel:
 - törvénytelen fia Corvin János (Kinizsi Pál győzte le)
 - **Jagelló Ulászló cseh király,**

Család

Podjebrád
Katalin

Aragóniai
Beatrix

Törvénytelen fia
Corvin János

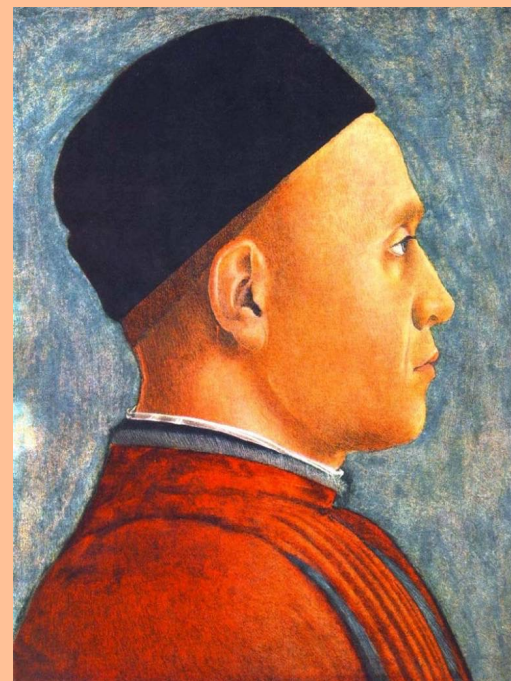
Mátyás és a kultúra

- *„A tudatlan király olyan, mint a koronás számár.”*
 - Galeotto Marzio – könyvtáros
 - Thuróczy János – történetíró
 - Janus Pannonius - költő
 - Antonio Bonfini - történetíró
 - Bibliotheca Corviniana
 - Hess András először nyomtat könyvet Budán
- Nagyszabású építkezések:
 - A **budai vár**: reneszánsz stílusúra alakította át.
 - **Visegrádi palota**: késő gótikus stílusban felújította

Kultúra a reneszánsz jegyében

Korabeli Corvina

Janus Pannonius